

Pradžia>Šeimos teisė ir paveldėjimas>Skrybos ir gyvenimas skyrium Skrybos ir gyvenimas skyrium

Rumunija

1 Kokios yra santuokos nutraukimo sąlygos?

Santuoka gali būti nutraukiama bendru sutikimu (taikant teisminę, administracinę arba notarinę procedūrą). Jeigu bendro sutikimo nėra, santuoką gali nutraukti teismas.

2 Kokie yra santuokos nutraukimo pagrindai?

Pagal Civilinio kodekso 373 straipsnį santuoka gali būti nutraukiama šiais atvejais:

abiejų sutuoktinių bendru sutikimu;

jeigu sutuoktinių santykiai itin pablogėjo ir santuokos tęsti nebeįmanoma;

vieno iš sutuoktinių prašymu, kai sutuoktiniai *de facto* gyvena skyrium ne trumpiau kaip dvejus metus;

sutuoktinio, dėl kurio sveikatos būklės nebeįmanoma tęsti santuokos, prašymu.

3 Kokios yra santuokos nutraukimo teisinės pasekmės:

3.1 asmeniniams sutuoktinių santykiams (pvz., teisei rinktis pavardę),

Sutuoktinio statusas nustoja galioti ir kiekvienas išsituokęs sutuoktinis gali sudaryti naują santuoką;

jeigu santuoka pasibaigia ją nutraukus, sutuoktiniai gali susitarti pasilikti pavardes, kurias jie pasirinko sudarę santuoką. Jeigu susitarimo nėra, teismas tinkamai pagrįstais atvejais gali leisti sutuoktiniams pasilikti sudarius santuoką pasirinktas pavardes. Jeigu nėra nei susitarimo, nei teismo sprendimo, kiekvienas buvęs sutuoktinis susigrąžina iki santuokos sudarymo turėtą pavardę.

3.2 sutuoktinių turto padalijimui,

Nutraukus santuoką, sutuoktinių turto teisinis režimas pasibaigia nuo santuokos nutraukimo dienos. Tačiau bet kuris sutuoktinis arba abu sutuoktiniai, jeigu jie santuoką nutraukia bendru sutikimu, gali prašyti santuoką nutraukiančio teismo paskelbti, kad sutuoktinių turto teisinis režimas pasibaigė *de facto* gyvenimo skyrium pradžios dieną.

Jeigu bendrosios jungtinės nuosavybės turto teisinis režimas pasibaigia nutraukus santuoką, buvę sutuoktiniai išlieka bendrosios jungtinės nuosavybės bendraturčiais, iki nustatomos jų atitinkamos dalys.

Nustojus galioti sutuoktinių turto teisiniam režimui, kiekvienas sutuoktinis perima jam priklausantį turtą, o po to padalijama bendroji jungtinė nuosavybė ir gražinamos skolos. Šiuo tikslu kiekvieno sutuoktinio turto dalis pirmiausia nustatoma pagal jo indėlį įgyjant bendrąją jungtinę nuosavybę ir įgyvendinant bendrus įsipareigojimus. Išskyrus atvejus, kai įrodoma kitaip, daroma prielaida, kad sutuoktiniai prie turto įsigijimo prisidėjo lygiomis dalimis.

Nepaisant buvusių sutuoktinių išlaikymo pareigos ir kompensacijos mokėjimo, sutuoktinis, kuris nėra kaltas dėl iširusios santuokos ir kuris dėl nutrauktos santuokos patiria materialinių nuostolių, gali prašyti kalto sutuoktinio išmokėti jam kompensaciją. Šį klausimą šeimos teismas išsprendžia priimdamas sprendimą nutraukti santuoką.

Nutraukus santuoką prarandamos abipusės paveldėjimo teisės.

3.3 sutuoktinių nepilnamečiams vaikams,

Priėmęs sprendimą nutraukti santuoką, šeimos teismas išsprendžia išsituokusių tėvų ir visų nepilnamečių vaikų santykių klausimą. Paprastai po santuokos nutraukimo sutuoktiniai bendrai **vykdo tėvų pareigas savo vaikams**. Šeimos teismas nustato, kad nepilnamečio vaiko nuolatinė gyvenamoji vieta yra vieno iš tėvų, su kuriuo jis paprastai gyvena, namai, o atskirai nuo vaiko gyvenantis vienas iš tėvų turi teisę asmeniškai bendrauti su vaiku. Teismas nustato kiekvieno iš tėvų įmoką, kurią jis moka prisidedamas prie vaiko auginimo, švietimo, mokymosi mokykloje ir profesinio mokymo išlaidų apmokėjimo.

Pasikeitus aplinkybėms, šeimos teismas gali pakeisti priemones, susijusias su išsituokusių tėvų teisėmis ir pareigomis nepilnamečiam vaikui, jeigu to prašo kuris nors iš tėvų arba kitas šeimos narys, vaikas, globos institucija, vaiko apsaugos valdžios institucija arba prokuroras.

3.4 pareigai suteikti išlaikymą kitam sutuoktiniui?

Nutraukus santuoką, nelieka sutuoktinių tarpusavio išlaikymo pareigos. Išsituokęs sutuoktinis turi teisę gauti išlaikymą, jeigu dėl nedarbingumo, atsiradusio iki santuokos sudarymo, santuokos metu arba per vienus metus nuo jos nutraukimo, jam reikalinga finansinė parama (tačiau tik tuo atveju, jeigu nedarbingumas atsiranda dėl su santuoka susijusios aplinkybės).

Išlaikymo išmokos prašantis sutuoktinis taip pat negali prašyti kompensacijos. Jeigu santuoka nutraukiama dėl išimtinės atsakovo kaltės, ieškovas gali gauti kompensaciją. Kompensacija gali būti priteisiama tik jeigu santuoka truko ne mažiau kaip 20 metų.

4 Ką praktikoje reiškia teisės terminas „gyvenimas skyrium (separacija)“?

Rumunijos teisėje sąvokos „separacija“ nėra, bet vartojama sąvoka „*de facto* gyvenimas skyrium“ ir teisinis turto padalijimas. Šią aplinkybę būtina įrodyti teisme. Jeigu *de facto* gyvenimas skyrium truko ne trumpiau kaip dvejus metus, tai laikoma priežastimi nutraukti santuoką teisme.

5 Kokios yra gyvenimo skyrium (separacijos) nustatymo sąlygos?

6 Kokios yra gyvenimo skyrium (separacijos) nustatymo teisinės pasekmės?

7 Ką praktikoje reiškia terminas „santuokos pripažinimas negaliojančia“?

Santuoka pripažįstama negaliojančia dėl vieno iš teisiųjų reikalavimų, susijusių su susitarimu sudaryti santuoką, pažeidimo. Santuoka gali būti pripažįstama negaliojančia tik teismo sprendimu. Santuokos pripažinimas negaliojančia sukelia pasekmes atgaline data ir ateityje; santuoka laikoma nebuvusia sudaryta.

8 Kokios yra santuokos pripažinimo negaliojančia sąlygos?

Teisinių nuostatų, susijusių su susitarimu sudaryti santuoką, pažeidimas, laikomas absoliučiu santuokos negaliojimo pagrindu, pavyzdžiui:

santuoka buvo sudaryta be sutikimo;

santuoką sudarė tos pačios lyties asmenys;

santuoką sudarė jau susituokę asmuo;

santuoką sudarė tiesiosios giminystės linijos arba šoninės giminystės linijos iki ketvirto laipsnio, įskaitant šį laipsnį, giminaičiai;

santuoką sudarė psichiškai nesveikas arba asmuo, kuriam nustatytas psichikos sutrikimas;

santuoka buvo sudaryta be būsimų sutuoktinių sutikimo arba toks sutikimas nebuvo duotas pagal teisiškai privalomą procedūrą;

santuoką sudarė 16 metų nesulaukęs asmuo;

santuoka buvo sudaryta kitais nei šeimos sukūrimo tikslais.

Santykiškai santuokos negaliojimo pagrindai galioja tuomet, kai:

ją, remdamasis medicinine išvada, sudaro 16 metų nepilnametis, kuris neturi jį teisėtai globojančių tėvų / vieno iš tėvų sutikimo arba tėvų pareigas turinčio asmens leidimo;

nustatomas duoto sutikimo trūkumas: klaida (susijusi su kito sutuoktinio fizine tapatybe), sukčiavimas arba prievarta;

ją sudaro laikinai negalintis suprasti savo veiksmų esmės asmuo;

ją sudarė įvaikinantis tėvas (motina) ir jo (jos) globojamas nepilnametis.

9 Kokios yra santuokos pripažinimo negaliojančia teisinės pasekmės?

Iki bus priimtas galutinis teismo sprendimas, sutuoktinis, kuris, sudarydamas negaliojančią arba negaliojančią pripažintą santuoką, veikė sąžiningai, išlaiko savo, kaip galiojančią santuoką sudariusio sutuoktinio, statusą, o buvusių sutuoktinių turiniams santykiams analogiškai taikomos santuokos nutraukimą reglamentuojančios nuostatos.

Santuokos negaliojimas neturi jokie poveikio vaikams, kurie išlaiko savo, kaip santuokinių vaikų, statusą. Kalbant apie tėvų ir vaikų teises ir pareigas vienas kitam pažymėtina, kad analogiškai taikomos nuostatos, susijusios su santuokos nutraukimu.

Teismo sprendimas, kuriuo santuoka pripažįstama negaliojančia arba panaikinama, trečiųjų šalių atžvilgiu yra vykdytinas; atitinkamai taikomos nuostatos, susijusios su sutuoktinių turto teisinio režimo formalumais, susitarimo sudaryti santuoką viešumu ir susitarimo sudaryti santuoką teisinės galios nebuvimu.

Santuokos negaliojimu prieš trečiąją šalį negalima remtis, jeigu veiksmas kartu su vienu iš sutuoktinių buvo atliktas iki santuokos sudarymo, išskyrus atvejus, kai buvo įvykdyti įstatyme nustatyti formalumai, susiję su ieškiniu dėl santuokos paskelbimo negaliojančia, arba buvo pareiškėtas ieškinyje dėl santuokos pripažinimo negaliojančia, arba trečioji šalis kitu būdu sužinojo apie santuokos negaliojimo pagrindus iki veiksmo atlikimo.

10 Ar yra alternatyvių neteisminių priemonių, kuriomis su santuokos nutraukimu susijusius klausimus būtų galima išspręsti nesikreipiant į teismą?

Tarpininkavimas prieš bylos iškėlimą teisme nėra privalomas. Nagrinėdama bylą, teisminė institucija turi pareigą informuoti šalis apie galimybę taikyti tarpininkavimą ir jo privalumus.

Taikant tarpininkavimą galima išspręsti sutuoktinių nesutarimus dėl klausimų, susijusių su tėvų teisių įgyvendinimu, vaikų nuolatinės gyvenamosios vietos nustatymu ir tėvų įnašu išlaikant vaikus. Tarpininkas užtikrina, kad tarpininkavimo rezultatas neprieštarautų geriausiems vaiko interesams, ir skatina tėvus daugiausia dėmesio skirti vaikų poreikiams ir prisiimti tėvų pareigas siekiant užtikrinti, kad *de facto* gyvenimas skyrium arba santuokos nutraukimas nepakenktų vaiko augimui ir vystymuisi.

Tarpininkavimo susitarimą, kuriame šalys susitaria dėl tėvų teisių įgyvendinimo, tėvų įnašo išlaikant vaikus ir nustato vaikų nuolatinę gyvenamąją vietą, turi patvirtinti teismas, kuris turi pareigą patikrinti, ar susitarimas atitinka vaiko interesus.

Jeigu sutuoktiniai susitaria nutraukti santuoką ir neturi santuokinių, nesantuokinių arba įvaikintų nepilnamečių vaikų, vietos, kurioje buvo sudaryta santuoka arba kurioje buvo paskutinė bendra registruota sutuoktinių nuolatinė gyvenamoji vieta, civilinės metrikacijos įstaigos pareigūnas arba notaras gali paskelbti, kad santuoka nutraukiama sutuoktiniams sudarius susitarimą, ir išduoti jiems santuokos nutraukimo liudijimą.

Notaras apie nutrauktą santuoką sutuoktiniams sudarius susitarimą gali paskelbti ir tuo atveju, kai yra santuokinių, nesantuokinių arba įvaikintų nepilnamečių vaikų, jeigu sutuoktiniai susitaria dėl visų aspektų, susijusių su pavarde, tėvų valdžios vykdymu, nuolatinės vaikų gyvenamosios vietos nustatymu, asmeninių santykių palaikymu ir tėvų įnašo apmokant vaiko auginimo, švietimo, mokyklos lankymo ir profesinio mokymo išlaidas mokėjimo tvarkos.

11 Kur turėčiau pateikti prašymą (skundą) nutraukti santuoką, nustatyti gyvenimą skyrium (separaciją) arba santuoką pripažinti negaliojančia? Kokių formos reikalavimų reikia laikytis ir kokius dokumentus turėčiau pridėti prie prašymo?

Kompetenciją nagrinėti prašymą nutraukti santuoką turi **apylinkės teismas** (*judexātoria*).

Teritoriniu požiūriu jurisdikciją turi vietos, kurioje yra paskutinis sutuoktinių bendras būstas, apylinkės teismas. Jeigu sutuoktiniai neturėjo bendro būsto arba nė vienas sutuoktinis nebegyvena teismo jurisdikcijos vietoje, kurioje buvo jų bendras būstas, prašymą reikėtų pateikti teismui, turinčiam jurisdikciją pagal atsakovo būsto vietą. Tačiau jeigu atsakovas neturi Rumunijoje nuolatinės gyvenamosios vietos, o Rumunijos teismai turi tarptautinę jurisdikciją, prašymą reikėtų pateikti teismui, turinčiam jurisdikciją pagal pareiškėjo būsto buvimą vietą. Jeigu nei pareiškėjas, nei atsakovas neturi nuolatinės gyvenamosios vietos Rumunijoje, šalys gali susitarti bet kuriam Rumunijos teismui pateikti prašymą nutraukti santuoką. Jeigu tokio susitarimo nėra, prašymą nutraukti santuoką reikėtų pateikti Bukarešto 5-ojo sektoriaus apylinkės teismui.

Prašyme nutraukti santuoką, be kreipimesi į teismą pateikiamų pastabų, reikia nurodyti nepilnamečių vaikų vardus ir pavardes. Prie prašymo turi būti pridėtas santuokos liudijimas, nepilnamečių vaikų gimimo liudijimų kopijos ir, kai tinkama, taikant tarpininkavimą sutuoktinių sudarytas susitarimas.

Jeigu prašymas nutraukti santuoką yra pagrįstas šalių susitarimu, jį turi pasirašyti abu sutuoktiniai arba sutuoktinių įgaliotas atstovas, turintis autentišką specialų įgaliotiną atstovauti. Jeigu įgaliotas atstovas yra advokatas, jis turi patvirtinti sutuoktinių parašus pagal įstatymų reikalavimus.

Į pirmosios instancijos teismą šalys turi atvykti asmeniškai, nebent vienas iš sutuoktinių atlieka laisvės atėmimo bausmę, negali atvykti dėl sunkios ligos, jam taikomas teismo draudimas, jo nuolatinė gyvenamoji vieta yra užsienyje arba jis dėl kitų priežasčių negali atvykti į teismą asmeniškai; tokiais atvejais atitinkamam asmeniui gali atstovauti advokatas, įgaliotasis atstovas arba, kai tinkama, globėjas arba registruotasis atstovas (*rūpintojas*). Jeigu pareiškėjas be pateisinamos priežasties nustatytą dieną neatvyksta į bylos nagrinėjimo pirmosios instancijos teisme posėdį, o atvyksta tik atsakovas, prašymas atmetamas kaip nepagrįstas.

Santuoką nutraukiantis teismas priima sprendimą dėl tėvų valdžios vykdymo, tėvų įnašo apmokant išlaidas, susijusias su vaikų auginimu ir švietimu, nuolatinės vaikų gyvenamosios vietos ir tėvų teisės palaikyti asmeninius santykius su vaikais, net jeigu prašyme nutraukti santuoką to neprašoma.

Prašymą pripažinti santuoką negaliojančia remiantis absoliučiais negaliojimo pagrindais gali pateikti bet kuri suinteresuotoji šalis. Prašymas pripažinti santuoką negaliojančia yra asmeninio pobūdžio, ir teisė jį pateikti įpėdiniais nepereina. Tačiau jeigu prašymą pateikė vienas iš sutuoktinių, jį nagrinėjant toliau gali dalyvauti bet kuris iš jo įpėdinių.

12 Ar galima gauti teisinę pagalbą proceso išlaidoms padengti?

Teisinę pagalbą galima gauti įvykdžius Nepaprastajame vyriausybės potvarkyje Nr. 51/2008 dėl teisinės pagalbos civilinėse bylose, kuris buvo patvirtintas su pakeitimais ir papildymais, padarytais įstatymu Nr. 193/2008, su vėlesniais pakeitimais, nustatytas sąlygas.

Atskiriems veiksams skirta arba bendra teisinė pagalba gali būti teikiama paskiriant advokatą; sumokant eksperto, vertėjo raštu arba žodžiu mokesį; sumokant antstolio / vykdymo pareigūno mokesį; atleidžiant nuo pareigos sumokėti teisinius mokesčius, nustatant mažesnius teisinių mokesčių tarifus, leidžiant juos sumokėti dalimis arba atidedant jų mokėjimą.

Visapusiška teisinė pagalba teikiama asmenims, kurių mėnesio grynasis pajamų dydis šeimos nariui per paskutinius du mėnesius iki prašymo pateikimo yra mažesnis nei 300 RON (Rumunijos lėjų). Jeigu pajamos neviršija 600 RON, teikiama 50 % teisinės pagalbos. Pareiškėjo poreikiams proporcinga teisinė pagalba taip pat gali būti suteikiama kitais atvejais, kai tam tikros arba numatomos bylos išlaidos gali riboti galimybes kreiptis į teismą dėl, pvz., pragyvenimo išlaidų valstybėje narėje, kurioje gyvena pareiškėjas, ir pragyvenimo išlaidų Rumunijoje skirtumo.

13 Ar galima apskųsti teismo sprendimą dėl santuokos nutraukimo, gyvenimo skyrium (separacijos) nustatymo arba santuokos pripažinimo negaliojančia?

Naujajame Civilinio proceso kodekse nustatyta, kad sprendimas gali būti apskundžiamas per 30 dienų nuo pranešimo apie jį dienos.

14 Ką turėčiau daryti, kad kitos valstybės narės teismo priimtas sprendimas dėl santuokos nutraukimo, gyvenimo skyrium ar santuokos pripažinimo negaliojančia būtų pripažintas šioje valstybėje narėje?

Sprendimo nutraukti santuoką pripažinimui taikomas Reglamentas (EB) Nr. 2201/2003. Prašymą reikėtų pateikti teismui, turinčiam jurisdikciją pagal atsakovo nuolatinę arba įprastinę gyvenamąją vietą Rumunijoje. Jeigu atsakovas neturi žinomos įprastinės gyvenamosios vietos, prašymą reikėtų pateikti teismui, turinčiam jurisdikciją pagal ieškovo nuolatinę arba įprastinę gyvenamąją vietą.

15 Į kurį teismą reikėtų kreiptis, siekiant užginčyti kitos valstybės narės teismo priimtą sprendimą dėl santuokos nutraukimo, gyvenimo skyrium ar santuokos pripažinimo negaliojančia? Kokia tvarka taikoma šiais atvejais?

Sprendimui dėl pripažinimo galima prieštarauti pateikiant prašymą apeliaciniam teismui, turinčiam teritorinę jurisdikciją, arba paduodant apeliacinį skundą Aukštajam kasacinio teisingumo teismui.

16 Kokios valstybės teisė taikoma santuokos nutraukimo bylose kai sutuoktiniai negyvena šioje valstybėje narėje arba jų pilietybės skiriasi?

Norint nustatyti tarptautinės privatinės teisės santykiams taikytiną teisę, Rumunijos teismai taiko 2010 m. gruodžio 20 d. Reglamentą (ES) Nr. 1259/2010, kuriuo įgyvendinamas tvirtesnis bendradarbiavimas santuokos nutraukimui ir gyvenimui skyrium taikytinos teisės srityje, arba Civilinio kodekso 2597 ir kitų straipsnių nuostatas.

Sutuoktiniai gali pasirinkti valstybės, kurioje yra jų bendra nuolatinė gyvenamoji vieta arba paskutinė jų bendra nuolatinė gyvenamoji vieta (jeigu susitarimo dėl taikytinos teisės sudarymo metu bent vienas iš jų joje gyvena), teisę, valstybės, kurios pilietybę turi vienas iš sutuoktinių, teisę, valstybės, kurioje sutuoktiniai gyvena paskutinius trejus metus, teisę arba Rumunijos teisę.

Jeigu sutuoktiniai nepasirinko taikytinos teisės, taikoma valstybės, kurioje yra jų bendra nuolatinė gyvenamoji vieta, teisė arba, jeigu tokios vietos nėra, valstybės, kurioje buvo paskutinė sutuoktinių bendra įprastinė gyvenamoji vieta, teisė (jeigu prašymo nutraukti santuoką pateikimo dieną bent vieno sutuoktinio įprastinė gyvenamoji vieta vis dar yra toje valstybėje); jeigu vienas iš sutuoktinių neturi nuolatinės gyvenamosios vietos, taikoma valstybės, kurios pilietybę abu sutuoktiniai turėjo prašymo nutraukti santuoką pateikimo dieną, teisė; arba, jeigu sutuoktinių pilietybė yra skirtinga, taikoma paskutinės jų bendros pilietybės šalies teisė (jeigu prašymo nutraukti santuoką pateikimo dieną bent vienas iš jų vis dar turi šią pilietybę). Visais kitais atvejais taikoma Rumunijos teisė.

Šis tinklalapis priklauso portalui [Jūsų Europa](#).

Laukiame jūsų [atsiliepimų](#) apie tai, kiek naudinga pateikta informacija.

This webpage is part of an EU quality network

Paskutinis naujinimas: 31/05/2021

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teismo tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teismas, nei Europos Komisija nepiima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisykles rasite puslapyje „Teisinė informacija“.